

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____

Фармації, виробництва та технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
транспорту і будівництва

Кузьменко С.В.
“29” 07 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ (на автомобільному транспорті)

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

магістр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Транспорту і будівництва	27-Транспорт	274-Автомобільний транспорт	Автомобільний транспорт

Северодонецьк – 2022

Розробники: Тарасов Валдим Юрійович, зав. каф. ФВ та Т, д.т.н., доц.

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):
фармації, виробництва та технологій

(назва кафедри)

Протокол № _____ від _____ 20__ р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):

(підпис)

Тарасов В.Ю.

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри (голова предметної комісії факультету/інституту для якого викладається
дисципліна) _____ (Климан А.О.) « 29 » _____ 2022 року

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

транспорту та будівництва

(назва факультету)

Протокол № 1 від 29 07 2022 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

Уваров П.С.

(прізвище та ініціали)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Профіль дисципліни (мета, предмет, завдання, знання і навички)

Метою викладання дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі захисту людей та навколишнього середовища.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення і науковий аналіз умов праці, виробничого обладнання, технологічних процесів з метою виявлення небезпечних і шкідливих виробничих факторів розробки заходів і засобів по створенню безпечних і здорових умов праці

Завдання вивчення дисципліни є забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання (хімічних досліджень; хімічного аналізу, контролю та синтезу; хімічних, фармацевтичних, нафто-газових, харчових та агрохімічних технологій; біотехнологій; хімічної екології та контролю оточуючого середовища, криміналістики) через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі, основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці, загальні вимоги безпеки в галузі, вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць, основні поняття та значення пожежної безпеки;

вміти: знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог якості, надійності, безпеки життєдіяльності; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни, будуть використовуватись у професійному контексті головного інженеру (на транспорті), головного фахівця (автомобільного транспорту), директора з транспорту, інженера з транспорту, науково-дослідного співробітника.

1.2 Програмні компетентності

В наслідок опанування даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК12. Здатність визначати економічні показники та забезпечувати якість виконання робіт при розробці та реалізації комплексних дій та проектів з дотриманням умов праці, положень цивільного захисту та охорони навколишнього середовища.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК04. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень на автомобільному транспорті.

ФК05. Здатність демонструвати розуміння ширшого міждисциплінарного інженерного контексту і його основних принципів при вирішенні наукових та виробничих проблем у сфері автомобільного транспорту.

ФК06. Здатність демонструвати розуміння необхідності дотримання професійних і етичних стандартів високого рівня при вирішенні поставлених задач.

ФК07. Здатність демонструвати розуміння правових рамок, що мають відношення до функціонування об'єктів автомобільного транспорту України, зокрема питання персоналу, здоров'я, безпеки і ризику (у тому числі екологічного ризику).

1.3 Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

РН04. Демонструвати здатність критично осмислювати проблеми у галузі автомобільного транспорту, у тому числі на межі із суміжними галузями, інженерними науками, фізикою, екологією, економікою.

РН15. Вміти знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог якості, надійності, енергоефективності, безпеки життєдіяльності, вартості та строків виконання.

РН20. Демонструвати здатність до подальшого навчання у сфері автомобільного транспорту, інженерії та суміжних галузей знань, яке значною мірою є автономним та самостійним.

РН23. Демонструвати здатність керувати технологічними процесами у відповідності з посадовими обов'язками, забезпечувати технічну безпеку виробництва в сфері своєї професійної діяльності.

РН26. Демонструвати здатність визначати ризику, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.

1.4 Навчальна робота за дисципліною

Тип дисципліни: обов'язкова
(обов'язкова, вибіркова)

Форми та методи навчання: лекції, лабораторні заняття, самостійна робота
(лекції, лабораторні заняття, практичні заняття, курсова робота, самостійна робота, тощо)

Семестри: 2
(номери семестрів, коли вивчається дисципліна)

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин - 45 ; кількість кредитів ECTS - 1,5

Денна форма навчання:

- 1 семестр: лекції – 14 год., лабораторні заняття - 8 год., практичні – - год., самостійна робота студентів – 23 год.; кількість кредитів ECTS – 1,5, вид контролю – іспит
(залік; іспит)

Заочна форма навчання:

- 1 семестр: лекції – 2 год., лабораторні заняття - 2 год., практичні – - год., самостійна робота студентів – 41 год.; кількість кредитів ECTS – 1,5, вид контролю – іспит
(залік; іспит)

Мова навчання: українська
(українська, англійська, французька, німецька)

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри фармації, виробництва та технологій, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою tarasov@snu.edu.ua

1.5 Передумови для вивчення

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми
1	Безпека життєдіяльності, основи охорони праці, цивільний захист	Питання безпеки життєдіяльності, взаємодії людини з навколишнім середовищем у повсякденній діяльності. Основи фізіології. Рациональні умови праці. Наслідки впливу на людину небезпечних, шкідливих і вражаючих факторів та захисту персоналу, населення.
2	Цивільний захист	Шляхи і способи підвищення стійкості роботи промислових об'єктів. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу.

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання
<i>Тема 1. <u>Законодавство в галузі охорони праці та організації безпечних умов праці.</u></i>		
Лекції	<i>Стислий зміст.</i> Законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці.	Участь в обговоренні на лекції
Самостійна робота	<i>Стислий зміст.</i> Законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці.	Опитування; індивідуальні завдання
<i>Тема 2. <u>Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві.</u></i>		
Лекції	<i>Стислий зміст.</i> Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань.	Участь в обговоренні на лекції
Самостійна робота	<i>Стислий зміст.</i> Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань.	Опитування; індивідуальні завдання
<i>Тема 3, 4. <u>Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.</u></i>		
Лекції	<i>Стислий зміст.</i> Загальні вимоги безпеки в галузі. Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання, при підготовці сировини та при виробництві продукції. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Забезпечення безпеки контрольно-вимірювальних приладів, автоматизованих систем управління, сигналізації та зв'язку.	Участь в обговоренні на лекції
Лабораторні заняття	Тема. <u>Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.</u> <i>Стислий зміст.</i> Дослідження мікроклімату у виробничих приміщеннях. Вивчення принципів нормування мікроклімату, а також методики та приладів визначення його характеристик. Основні характеристики зовнішнього середовища: температура повітря, відносна вологість повітря, швидкість руху повітря, температура устаткування.	Індивідуальні завдання
Самостійна робота	<i>Стислий зміст. Стислий зміст.</i> Дослідження мікроклімату у виробничих приміщеннях. Вивчення принципів нормування мікроклімату, а також методики та приладів визначення його характеристик. Основні характеристики зовнішнього середовища: температура повітря, відносна вологість повітря, швидкість руху повітря, температура устаткування.	Опитування під час занять; індивідуальні завдання

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання
<i>Тема 5. <u>Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях.</u></i>		
Лекції	<i>Стислий зміст.</i> Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці.	Участь в обговоренні на лекції
Самостійна робота	<i>Стислий зміст.</i> Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці.	Опитування; індивідуальні завдання
<i>Тема 6, 7. <u>Пожежна безпека.</u></i>		
Лекції	<i>Стислий зміст.</i> Основні поняття та значення пожежної безпеки. Теоретичні основи горіння. Пожежовибухонебезпечність об'єктів. Система попередження пожеж.	Участь в обговоренні на лекції
Лабораторні заняття	<i>Тема. <u>Пожежна безпека.</u></i> <i>Стислий зміст.</i> Визначення освітлення приміщень природним світлом. Дослідження кількісних показників природного освітлення, ознайомлення з методами визначення коефіцієнта природної освітленості і необхідної площі світлових прорізів.	Індивідуальні завдання
Самостійна робота	<i>Стислий зміст.</i> Визначення освітлення приміщень природним світлом. Дослідження кількісних показників природного освітлення, ознайомлення з методами визначення коефіцієнта природної освітленості і необхідної площі світлових прорізів.	Опитування під час занять; індивідуальні завдання

3 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	всього	у тому числі					всього	у тому числі					
		лк	пз	лб	завд	с.р.		лк	пз	лб	завд	с.р.	
1-й семестр													
1	7	2	-	-	-	5	7	2	-	-	-	5	
2	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8	
3	12	4	-	6	-	2	12	-	-	2	-	10	
4	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8	
5	10	4	-	2	-	4	10	-	-	-	-	10	
Всього годин	45	14	8	-	-	23	45	2	2	-	-	41	

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Вимоги
90 – 100	A	<i>Знати:</i> законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі, основні вимоги до побудови і функціонування системи

		<p>управління охороною праці, загальні вимоги безпеки в галузі, вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць, основні поняття та значення пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог якості, надійності, безпеки життєдіяльності; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>
82 – 89	В	<p><i>Знати:</i> (повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками) законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі, основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці, загальні вимоги безпеки в галузі, вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць, основні поняття та значення пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог якості, надійності, безпеки життєдіяльності; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>
74 – 81	С	<p><i>Знати:</i> (повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками) законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі, основні вимоги до функціонування системи управління охороною праці, загальні вимоги безпеки в галузі, вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць, основні поняття пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог безпеки життєдіяльності; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>
64 – 73	Д	<p><i>Знати:</i> (неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією) законодавчі та нормативно-правові акти України з охорони праці в галузі, основні вимоги до функціонування системи управління охороною праці, загальні вимоги безпеки в галузі, вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць, основні поняття пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог безпеки життєдіяльності; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>
60 – 63	Е	<p><i>Знати:</i> (неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання) основні вимоги до функціонування системи управління охороною праці, загальні вимоги безпеки в галузі,</p>

		<p>вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць, основні поняття пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>
35 – 59	Fx	<p><i>Знати:</i> розрізнені, безсистемні знання, щодо основних вимог до функціонування системи управління охороною праці, загальних вимог безпеки в галузі, основних понять пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>
0 – 34	F	<p><i>Знати:</i> розрізнені, безсистемні знання, щодо загальних вимог безпеки в галузі, основних понять пожежної безпеки.</p> <p><i>Вміти:</i> забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.</p>

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

5.1 Документи і форми навчально-методичного забезпечення дисципліни

1. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни: «Охорона праці в галузі» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 274 «Автомобільний транспорт») (Електронне видання) / Уклад.: В.Ю. Тарасов, Р.Г. Заїка, О.І. Захарова, В.О. Чумак, О.А. Полякова. – Северодонецьк: Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. –74с.

5.2 Джерела інформації

- 1 Жидецький В.Ц. Основи охорони праці / В.Ц. Жидецький, В.С. Джигирей, О.В. Мельников – Львів : Афіша, 2001 – 350 с.
- 2 Охорона праці / [В.П. Кучерявий, Ю.Є. Павлюк, А.Д. Кузик [та інші]] ; за ред. В. Кучерявого. – Львів : Вид-во "Оріяна-Нова", 2007 – 368 с.
- 3 Практикум із охорони праці / В.Ц. Жидецький, В.С. Джигирей, В.М. Сторожук [та інші]; за ред. В.Ц. Жидецького. – Львів : Афіша, 2000 – 352 с.
- 4 Жидецький В.Ц. Основи охорони праці / В.Ц. Жидецький – Львів : УАД, 2006 – 336 с.
- 5 Закон України «Про охорону праці».
- 6 Кодекс законів про працю України.
- 7 Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
- 8 Закон України «Про пожежну безпеку».
- 9 Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
- 10 Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
- 11 Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
- 12 Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
- 13 Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

14 Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».

15 НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.

16 НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.

17 НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

18 НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.

19 НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.

20 НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

21 НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.

22 НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

23 НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці

Додаткова література

1. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».
2. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів
3. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
4. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної
5. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
6. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.
7. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2001 № 528.
8. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559.
9. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».
10. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».
11. Державна служба України з надзвичайних ситуацій – <http://www.dsns.gov.ua/>
12. Державна служба України з питань праці (Держпраці) - <http://dsp.gov.ua/>
13. Фонд соціального страхування України – <http://www.fssu.gov.ua/>